

Asia: VN/15767/2021

Ehdotus kansalliseksi aineettomien oikeuksien strategiaksi (IPR-strategia)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työ- ja elinkeinoministeriölle

SUOMEN AIPPI RY:N LAUSUNTO EHDOTUKSESTA KANSALLISEKSI AINEETTOMIEN OIKEUKSIEN STRATEGIAKSI

Suomen AIPPI ry ("AIPPI") on tutustunut työ- ja elinkeinoministeriössä valmisteltuun ehdotukseen kansalliseksi aineettomien oikeuksien strategiaksi (IPR-strategia, diaarinumero: VN/15767/2021).

AIPPI on myös saanut tietoonsa Suomen teollisoikeudellisen yhdistyksen ry:n (STY) lausunnon, jossa esitettyjä näkemyksiä AIPPIkin tukee. Hanke on tärkeä aineettomien oikeuksien merkityksen jatkuvan kasvun vuoksi.

Esitämme seuraavassa muutaman täydentävän näkökohdan:

Seurantamekanismit, priorisointi ja resurssit

AIPPI tukee STY:n lausunnossa esiin tuotua seurantamekanismin tarvetta. Seurantamekanismin lisäksi tarvitaan myös priorisointia: strategiassa esitettyjä toimenpiteitä on paljon, minkä vuoksi olisi järkevää ryhmitellä toimenpiteet prioriteettijärjestykseen selkeine vastuutahoineen ja aikatauluineen. Muutoin riskinä on, että hyvät suunnitelmat jäävät toimeenpanematta käytäntöön.

Suuri osa toimenpiteistä on merkitty ministeriöiden vastuulle, mikä voi johtaa haasteisiin henkilöresursointinäkökulmista. Resursointi on keskeinen osa strategiaa, ja priorisointia voidaan joutua tekemään myös siitä näkökulmasta, mitkä toimenpiteet ovat käytettävissä olevat resurssit huomioiden realistisesti toteutettavissa.

AIPPI toivoisi suunnitelmiin myös lisää konkretiaa: mikäli toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi eivät ole riittävän selkeitä, tavoitteet voivat jäädä saavuttamatta. AIPPI pitää korkeaa ambitiotasoa strategian laadinnassa tervetulleena, mutta tavoitteet olisi syytä vielä kristallisoida konkreettisiksi ja selkeiksi toimenpiteiksi toteutettavista asioista, niiden aikataulusta ja strategian implementointisuunnitelmasta seurantamekanismeineen.

Kansainvälisen harmonisoinnin toteutuminen

Ehdotuksen kohdassa 5.4 käsitellään toimenpiteitä Suomen IPR-järjestelmän kehittämiseksi. Kyseisen kohdan alakohdassa 2 on seuraava kirjaus: ”strategiakaudella varmistetaan patenttilainsäädännön lisäksi myös muun IPR-lainsäädännön, kuten sopimatonta menettelyä elinkeinotoiminnassa koskevan lain, joustavuus ja ajantasaisuus.”

Tämän lainsäädäntömme päivitystyön yhteydessä olisi AIPPI:n näkemyksen mukaan tärkeää varmistaa myös, että EU-säätely, kuten esimerkiksi ns. enforcement-direktiivi (2004/48/EY), on täytäntöönpantu Suomessa oikein. Eräs AIPPI:n omissa lainsäädäntöselvityksissä esiin noussut esimerkki tällaisesta mahdollisesta puutteesta on kysymys siitä, onko enforcement-direktiivin 13 artiklan mukainen korvaussäännös asiallisesti täytäntöönpantu, sillä Suomen IPR-laeissa ei ole mainittu infringers profit -tyyppistä korvausmuotoa, joka on useassa muussa EU-maassa yleisesti käytössä.

Markkinaoikeuden resurssit

AIPPI pitää tärkeänä varmistaa markkinaoikeudelle riittävät resurssit ja kompetenssi, jotta IPR-riidanratkaisu Suomessa pysyisi nopeana ja osaavana, ja markkinaoikeus siten kansainvälisessäkin vertailussa kilpailukykyisenä forumina. Vain näin voidaan varmistua jatkossakin siitä, että Suomeen saadaan vuosittain riittävä määrä IP-asioita ratkaistaviksi ja siitä, että IPR-oikeuskäytäntömme kehittyy.

Kansainvälinen lainsäädäntöselvitys

AIPPI pitää IPR-sääntelyn kansainvälistä harmonisointia erittäin tärkeänä asiana, erityisesti globaalisti toimivien yritysten kilpailukyvyyn säilyttämisen näkökulmasta. AIPPI toivoisi strategiaehdotukseen lisättävän yhtenä toimenpide-ehdotuksena kansainvälisen lainsäädäntöselvityksen tekemisen. Tällainen selvitys auttaisi hahmottamaan paremmin sitä, mitkä lainsäädännön osa-alueet vaatisivat kiireellisimmin uudistamista. Globaalisti toimiville yrityksille tietyt markkina-alueet ovat immateriaalioikeuksien näkökulmasta poikkeuksellisen haasteellisia ja sisältävät todellisia riskejä. Nämä haasteet koskevat niin pk-yrityksiä kuin myös suuria yrityksiä. Immateriaalioikeudellinen sääntely esimerkiksi immateriaalioikeudellisten sopimusten lainvalintakysymyksistä liikkuu eri oikeudenalojen rajapinnoissa, minkä vuoksi kattava kansainvälinen lainsäädäntöselvitys on haastava, mutta varsin tarpeellinen tehtävä. Tällainen lainsäädäntöselvitys voisi edesauttaa myös priorisointia sen suhteen, mitkä lainsäädäntöuudistukset ovat kaikista olennaisimpia.

Helsingissä, 2. päivänä heinäkuuta 2021

Kunnioitavasti,

SUOMEN AIPPI RY

Johanna Lilja

Puheenjohtaja

Suomen AIPPI ry (ruotsiksi Finska föreningen för industriellt rättsskydd r.f.) toimii kansainvälisen Association Internationale pour la Protection de la Propriété Intellectuelle (lyhennettynä AIPPI) säännöissä tarkoitettuna kansallisen ryhmänä Suo-messa. Yhdistyksen tarkoituksena on:

1. edistää immateriaalioikeuksien kansainvälisen suojan kehittämistä,
2. osallistua AIPPI:n puitteissa tapahtuvaan kansallisen lainsäädännön tutkimiseen ja vertailuun, jonka tarkoituksena on selvittää mahdollisuuksia eri maiden lakien parantamiseen ja keskinäiseen yhdenmukaistamiseen,
3. työskennellä immateriaalioikeuksia koskevien kansainvälisten konventioiden kehittämiseksi,
4. välittää jäsenilleen tietoa immateriaalioikeuksien suojan kansainvälisestä kehityksestä.

Yhdistyksellä on Suomessa noin 150 henkilö- ja yhteisöjäsentä. Kansainvälisellä AIPPIlla on puolestaan yli 8000 jäsentä yli 130 maassa.

Johanna Lilja
Suomen AIPPI r.y.